

Lausunto AVI:lle Saint-Gobain Finland Oy:n kuonanjalostustehtaan ympäristölupahakemuksesta

Lupa- ja valvontajaosto 01.11.2023 § 87

761/11.01.00/2023

Valmistelija Ympäristötarkastaja Teppo Niiranen

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 19.10.2023 pyytänyt Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta lausuntoa (Dnro PSAVI/8590/2023) vireillä olevan Saint-Gobain Finland Oy Kuonanjalostustehtaan ympäristölupa ja toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisesti. Lausunto tulee jättää 27.11.2023 mennessä aluehallinnon sähköisen asiointipalvelu kautta. Hakemus ja siihen liittyvä materiaali on nähtävillä osoitteessa: <https://ylupa.avi.fi/fi-FI/asia/2510578>.

Kyseessä on kiertotaloushanke sekä ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain (898/2009) 2 a §:n (voimassa 31.12.2026 asti) mukainen vihreän siirtymän hanke, jolle on myönnetty etusija aluehallintoviraston käsittelyssä.

Saint-Gobain Finland Oy esittää toiminnan aloittamiselle 10 000 euron vakuutta lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttumisen varalta. Vakuudella varmistetaan ympäristövaikutusten asianmukaisesta hallinnasta aiheutuvien kulujen kattaminen luvan olennaisesti muuttuessa tai kumoutuessa.

Kuonanjalostustehtaan suunniteltu sijainti on Raahen satamassa täyttömaa-alueella SSAB:n terästehtaan toimintojen välittömässä läheisyydessä kiinteistöllä nro 678-41-4119-3 (lohkottu kiinteistöltä 678-41-4119-1). Tehdas käyttää raaka-aineenaan terästeollisuuden prosessissa muodostuvaa senkkakuonaa, jota jalostetaan sideainekäyttöön. Samalla kuonassa olevia arvokkaita aineita otetaan talteen käytettäväksi uudelleen terästeollisuuden raaka-aineena.

Suunniteltu kuonanjalostustehtas käsittelee vuosittain yhteensä enintään 100 000 tonnia senkkakuonaa, joka on peräisin SSAB:n terästuotannosta Raahen tehtaalta. Kuonanjalostustehtaalla senkkakuona karkea lajitellaan, jonka jälkeen noin 70–75 % materiaalista päätyy takaisin SSAB:n tuotantoon. Jäähdyntynyt seula-alite siirtyy varsinaiseen tuotantoprosessiin, jossa kuona murskataan, seulotaan, magneettierotellaan ja jauhetaan

useassa eri vaiheessa suljetussa kierrossa. Kuonajauhetuotetta syntyy arviolta 25–30 % käsitellystä materiaalista eli noin 25 000–30 000 tonnia vuodessa. Tuotantoprosessi on mekaaninen, eikä kemikaaleja käytetä. Tehtaan toiminta-aika senkkakuonan karkealajittelussa on jatkuvaa seitsemänä päivänä viikossa. Jauhatusprosessi on käynnissä arkipäivisin 3–4 vuorokautena viikossa ympäri vuorokauden.

Hakija esittää jätelain (646/2011) 5 b §:n perusteella jalostetun kuonajauhetuotteen jätteeksi luokittelun päättymistä.

Kuonajauhetuotteen käytölle sideainetarkoitukseen on myönnetty patentti vuonna 2022. Kuonajauhetuote korvaa tavanomaisia sementtituotteita. Prosessin yhteydessä muodostuu hakemuksen mukaan myös jätelain 5 a §:n perusteella sivu-tuotteeksi luokiteltavaa karkealajiteltua senkkakuonaa sekä eroteltua metallia, jotka palautuvat SSAB:n raaka-aineeksi. Kuonanjalostustehtaan prosessissa ei muodostu prosessijätteitä.

Luonto ja suojelualueet

Kuonajalostustehtaan alue on mereen täytettyä satamakenttää. Alueen täytössä on käytetty ruoppausmassoja sekä mahdollisesti SSAB:n prosessipoistetta. Alueella ei ole luonnontilaista ympäristöä. Kuonajalostustehtaan sijainti olisi meren rannassa, josta avautuu näkymä Raahen saaristoon.

Suunniteltua kuonajalostustehtadista lähimmät luonnonsuojelualueet on rantojensuojeluohjelmaan kuuluva Raahen saariston alue. Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue ”Raahen saaristo” sijaitsee pohjoisessa lähimmillään noin 1,5 km päässä suunnitellusta kuonajalostustehtaasta. Muut herkät kohteet sijaitsevat selkeästi hankkeen vaikutusalueen ulkopuolella.

Päästöt ilmaan

Hakemuksen mukaan toiminnan päästöt ja ympäristövaikutukset ovat vähäiset. Suunnitellun toiminnan pääasialliset päästöt liittyvät pölyyn ja meluun. Toiminta tapahtuu sisätiloissa. Pölyn hallintaan on kiinnitetty huomiota tehdassuunnittelussa, koska pöly on osa tehtaan tuotteesta. Ilmanvaihdon pölynsuodattimien hiukkasten erotuskyky on 5 mg/m³. Suodattimiin kertyvä pöly soveltuu sellaisenaan käytettäväksi tuotteena ja se johdetaan tuotantoprosessin kautta varastosiiloihin. Toiminnasta aiheutuva hiukkaspäästö ilmaan pölynsuodattimien jälkeen on arviolta 1,76 t/v. Tehdas sijoittuu alueelle, jossa on useita melulähteitä, eikä kuonanjalostustehtaan arvioida lisäävän yhteismelua merkittävästi. Hakemuksen mukaan pölynpoistosta ja ilmanvaihdosta aiheutuva melu on 100 metrin päässä tehtaasta noin 45–50 dB(A). Hakija osallistuu alueen

teollisuuden ja Raahen kaupungin järjestämiin ilmanlaadun ja melun yhteistarkkailuihin.

Hulevedet

Tuotantoprosessissa ei käytetä vettä. Alueen hulevedet on tarkoitus johtaa mereen Raahen sataman kanssa yhteisten hulevesijärjestelmien kautta. Hulevesien määrä ja mereen päätyvä kiintoaine- ja ravinnepäästö on hakemuksen mukaan vähäinen. Huleveden laatua tarkkaillaan hakemuksen mukaan kerran vuodessa otettavilla näytteillä. Hakija esittää alueelta mereen johdettavien hulevesien kiintoainepitoisuudelle raja-arvoa 30 mg/l vuosikeskiarvona ja öljyhiilivetytypitoisuudelle raja-arvoa 5 mg/l yksittäiselle näytteelle.

Kuormitus vesistöihin

Jäähdytysprosessissa käytetään merivettä. Jäähdytysveden tarve on ajoittaista ja enimmillään noin 55 l/s, kokonaiskäyttötarve on arviolta 2 000 m³/vrk. Jäähdytysvesi otetaan SSAB:n tehtaan jäähdytysvesijärjestelmästä. Kuonanjalostustehtaan jäähdytysveden tarve lisää vedenottoa kyseisellä ottopaikalla noin 1 %. Noin viidellä asteella lämmennyt jäähdytysvesi johdetaan kuonanjalostustehtaalta mereen Raahen sataman satama-altaaseen, missä se talvella hyödyttää sataman sulana pitoa. Lämpökuorma teollisuussatamaympäristöön on hakemuksessa katsottu vähäiseksi.

Päästötarkkailu

Tehdasalueen puhtaat hulevedet (kattovedet, sade- ja sulamisvedet asfaltoidulta piha-alueilta) johdetaan viivytysaltaan kautta mereen. Hulevesistä otetaan kerran vuodessa syksyisin näytteet, joista määritetään laboratoriossa:

pH, sameus, sähkönjohtavuus, kiintoaine, metallit ja puolimetallit (liukoiset) (Al, As, Ba, Ca, Cd, Cr, CrVI, Cu, Fe, Hg, K, Mg, Mn, Mo, Na, Ni, Pb, Se, Zn, V), sulfaatti, kloridi, fluoridi, ammoniumtyppi, kokonaistyyppi, fosfaattifosfori, kokonaisfosfori, öljyhiilivedyt.

Näytteenottopiste (1 kpl) sijoittuu hulevesien purkupisteen välittömään läheisyyteen.

Tehtaan melupäästölähteiden äänitehotasot (LWA) mitataan vuoden sisällä laitoksen käynnistymisestä tarvittaessa. Lisäksi melutasot mitataan uusittaessa tai asennettaessa uusia laitteita, joilla voi olla merkitystä melupäästöihin.

Vaikutustarkkailu

Saint-Gobain osallistuu Raahen kaupungin ja muun teollisuuden kanssa suoritettavaan ilmanlaadun yhteistarkkailuun mukaan lukien siihen sisältyvät bioindikaattoriselvitykset Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Ympäristömelutaso selvitetään yhdessä SSAB:n kanssa mittauksin lähimpien häiriintyvien kohteiden (vakituiset asuinrakennukset ja loma-asunnot) ulko-oleskelualueilta viiden vuoden välein.

Tarkkailusuunnitelman päivittäminen

Tarkkailusuunnitelman ajantasaisuus tarkistetaan ympäristöluvan myöntämisen jälkeen sekä vuosittain vuosiraportin laatimisen yhteydessä.

Kaavoitus

Alueella on voimassa Raahen kaupunki Akm 235: Raahen Syvä sataman teollisuusalueen asemakaava ja asemakaavan muutos 29.5.2017 ja Raahen kaupunki Sulaton osayleiskaava 29.5.2017.

Raahen kaupunki Akm 235: Raahen Syvä sataman teollisuusalueen asemakaava ja asemakaavan muutos 29.5.2017

Kaavassa alue on teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue, jolle voidaan sijoittaa laajamittaisesti vaarallisten kemikaaleja teollisesti käsittelevä ja varastoiva laitos. Alueelle saa rakentaa laitoksen, välivarastointialueen ja prosessiperäisten jätteiden loppusijoitusalueita. Kaavassa on mainita, että erityistä huomiota tulee kiinnittää vesiensuojeluun siten, että rakennusten, jätealueiden pinnoitettujen alueiden käsittely- ja hulevedet kerätään ja käsitellään ympäristölupaehtojen mukaisesti.

Raahen kaupunki Sulaton osayleiskaava 29.5.2017

Kaavassa alueelle voidaan sijoittaa teollisuustoimintoja, jotka tarvitsevat Ympäristösuojelulain (2014/527) 28§ mukaisen ympäristöluvan. Alue on osoitettu TT-1 merkinnällä teollisuusrakennusten korttelialueeksi, jolle voidaan sijoittaa teollisuuslaitoksia ja sataman toiminnan edellyttämiä laitteita, rakenteita ja / tai rakennuksia.

Liite	Lausuntopyyntö
Esittelijä	Johtava ympäristötarkastaja Tuikkanen Niini
Päätösesitys	Raahen ympäristösuojeluviranomainen katsoo, että Saint-Gobain Finland Oy Kuonanjalostustehdas vähentää neitseellisten raaka-aineiden tarvetta ja kokonaisvaikutukseltaan hanke on käynnissä olevan vihreän siirtymän mukaista. Ympäristön kuormitus kokonaisuudessa voidaan katsoa vähentyvän ja raaka-aineiden käytön tehostuvan. Jätteenmäärän ja kuljetustarpeiden vähentymisen kautta ympäristöön tulevat kuormitukset oletettavasti pienenevät.

Annettujen tietojen ja selvitysten perusteella hyödynnettävä materiaali täyttää jätelain (2011/646) 5 a § sivutuotteeksi luokittelun ja 5 b§ jäte-luokittelun vaatimukset. Näin ollen kyseiset aineet voidaan katsoa sivu-tuotteeksi ja kierrätettävä jäte ei ole enää jätettä.

Paikalliset vaikutukset kuitenkin hankkeen myötä lisääntyvät. Teollisuus-

alueen sisäinen liikenne kasvaa jonkin verran ja päästöt tätä kautta myös lisääntyvät. Toiminta sijoittuu olemassa olevalle teollisuus alueelle ja metalliteollisuuden välittömään läheisyyteen, jossa päästöjen määrä on huomattavan suurta. Raahen SSAB:n tehtaan tavoitteiden mukaisesti on kuitenkin järkevää, että paikallisesti hyödynnetään olemassa olevat raaka-aineet vaikkakin se lisää alueen kokonaiskuormitusta päästöjen lisääntyessä. Kuonanjalostus, raaka-aineiden talteenotto ja jalostaminen, käyttökelpoiseksi materiaaliksi katsotaan olevan kiertotalouden hankkeiden mukaista.

Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa lausuntonaan, että alue jolle toiminta on suunniteltu sijoitettavan, on merkitty kaavassa teolliseen toimintaan ja kaavassa ei ole estettä toiminnalle.

Mikäli toiminta toteutetaan esitetyllä tavalla ja toiminnan harjoittajaa veloitetaan seuraamaan hulevesien ja ilmaan pääsevien haitta-aineiden pitoisuuksia ja määriä ei sillä katsota olevan sellaisia vaikutuksia lähiympäristön tilaan, että Raahen ympäristönsuojeluviranomaisella olisi huomautettavaa esitettyihin lupaehtoihin.

Päätös

Hyväksyi esityksen. Merkittiin pöytäkirjaan, että Teppo Niiranen esitteli asian kokoukselle.